

Årsrapport 2013

Innhold

1	Innledning – Direktørens oppsummering	5
2	Statpeds bidrag til sektormålene	7
2.1	Mål for barnehageområdet	7
2.2	Mål for grunnopplæringen	8
3	Statpeds oppdrag	10
3.1	Systembaserte tjenester – formalisering og avklaring med Fylkesmennene	10
3.2	SEAD	10
3.3	Opplæringsvirksomhet	11
3.3.1	Heltidsopplæring	11
3.3.2	Deltidsopplæring	11
3.3.3	Foreldreopplæring i regi av Statped	11
3.4	Statped som kompetanseutvikler og kompetansespreder	12
3.5	Læremiddel og veiledningsmateriell	13
3.5.1	Produksjon og tilrettelegging av eksamen og tilrettelegging av prøver	14
3.6	Etablere samarbeid med aktuelle helseforetak og institusjoner	14
3.7	Informasjonsstrategi	15
3.7.1	Kommunikasjon - organisering	15
3.7.2	Statpeds kommunikasjonskanaler	15
3.8	Statpeds samarbeidsformer	16
3.9	Utvikling av strategi for veiledning og støtte til kommuner i opplæringen av døvblinde / personer med kombinerte syns- og hørselsvansker	18
4	Statpeds mål og prioriteringer i 2013	19
4.1	Delmål 1: Enhetlig oppdragshåndtering gjennom «en dør inn» - prinsippet	19
4.1.1	Implementere og innføre enhetlig prosedyre for oppdragshåndtering	19
4.1.2	Sikre involvering av PP – tjenesten i forbindelse med individbaserte oppdrag, gjennom kommuneavtaler	20
4.1.3	Inngå rammeavtaler med alle kommuner	20
4.1.4	Utvikling av informasjonsmateriell til skoler og barnehager i 2013	21

4.2	Delmål 2: Likeverdig tilgang til tjenestene	21
4.2.1	Statped skal i løpet av 2013 ha utarbeidet en tjenesteprofil	21
4.3	Delmål 3: Videreutvikle systemrettet arbeid og bidra til kompetanseutvikling i kommuner og fylkeskommuner	22
4.3.1	Statped skal i løpet av 2013 inngå avtaler med kommuner og fylkeskommuner på systemnivå, der f.eks. kompetanseheving vil være tema.	22
4.3.2	Statped skal bidra i å utarbeide en etter – og videreutdanningsstrategi for PP – tjenesten.	23
4.3.3	Statped skal bidra i arbeidet med å implementere satsingen «Vi sprenger grenser»	24
4.4	Delmål 4: Statped har utarbeidet regionale kompetanseoversikter i samarbeid med kommunene (regionene).....	24
4.5	Delmål 5: Tjenesteproduksjonen opprettholdes på et tilfredsstillende nivå	24
4.6	Delmål 6: Avklart samarbeid mellom Statped og universitet og høyskoler.....	26
4.7	Delmål 7: Skoler og deltidsopplæring.....	26
4.7.1	Heltidsopplæring:.....	26
4.7.2	Deltidsopplæring.....	27
4.7.3	Avvikling av skoler	27
4.8	Delmål 8 Effektivisering av Statped.....	27
4.9	Delmål 9 God internkontroll.....	28
5	Egne oppdragsbrev	30
5.1	Oppdragsbrev nr. S 03-13:.....	30
5.2	Oppdragsbrev nr. S 01-13:.....	30
5.3	Oppdragsbrev nr. S 04-13:.....	30
5.4	Oppdragsbrev nr. S 06-13:.....	30
6	Generelle rapporteringskrav i staten	31
6.1	Likestilling.....	31
6.2	IA-avtalen og sykefravær	32
6.3	HMS	33
6.3.1	Rutiner for oppfølging av ansatte og elever etter alvorlige hendelser.....	33
6.3.2	Medarbeiderundersøkelse	33

6.4	Læringer	34
6.5	Geografisk fordeling av statlige arbeidsplasser	34
6.6	Samfunnssikkerhet og beredskap	34
6.6.1	Grunnsikring	34
6.6.2	Brann og evakueringsrutiner.....	35
6.6.3	Adgangskontroll.....	35
6.6.4	Sikring av inventar og informasjon.....	35
6.6.5	Planer for alternativ lokalisering/annen kontinuitetsplanlegging	36
6.6.6	Informasjonssikkerhet.....	36
6.7	Miljøledelse	36
6.8	Etiske retningslinjer	36
6.9	Varslingsrutiner	36
6.10	Offentlige anskaffelser	37
6.11	Videre bruk av offentlige data	37

Vedlegg tabeller

1 Innledning – Direktørens oppsummering

Stortingsmelding nr. 18 (2010-11) var startskuddet for et stort omstillingsarbeid innen det statlige spesialpedagogiske tjenesteapparatet. 11 selvstendige spesialpedagogiske kompetansesentre skulle fusjoneres og utvikles til én felles nasjonal virksomhet. Stortinget vedtok en inndeling med tjenesteytende tverrfaglige regioner ledet av et hovedkontor i Oslo. Hensikten med dette store omstillingsarbeidet er økt kvalitet og lik tilgang til Statpeds tjenester i hele landet.

2013 er vårt første år som nasjonal etat. Året har vært begivenhetsrikt og har vært preget av en rekke omfattende prosesser. Dette strekker seg fra rene administrative endringsprosesser, til faglig utviklingsarbeid i en nasjonal og flerfaglig kontekst. Blant disse er arbeid med et felles system for å søke om tjenester, utvikling av en fag- og tjenesteprofil, etablering av sentrale administrative funksjoner, kvalitetssikringsrutiner og inngåelse av rammeavtaler med landets kommuner .

Det kan ikke legges skjul på at slikt omstillingsarbeid er krevende for ansatte i alle ledd av organisasjonen. For å sikre en best mulig endringsprosess som innbyr til tillit blant både ansatte og brukere, har Statped lagt vekt på brede og involverende prosesser. Samarbeid på tvers av regionene, med ansattes organisasjoner, med brukerorganisasjonene og utvikling av lederrollen har vært sentrale stikkord i dette arbeidet.

IDF-møtet er den formelle arena for samarbeidet mellom de ansattes representanter og ledelsen i Statped. De ansattes representanter har vært engasjerte og konstruktive. Dette samarbeidet har vært avgjørende for det arbeidet som så langt er gjort i omstillingen. Også ledelse er avgjørende for at man skal lykkes med omstilling, blant annet for å sikre god koordinering, implementering og gjennomføring. Statpeds regiondirektører skal ha honnør for å ha sett nytten av at deres arbeid på alle områder må sees i en nasjonal sammenheng. Dette er en styrke når nye arbeidsmåter og strukturer skal innarbeides i alle deler av en ny nasjonal organisasjon.

2013 har med andre ord vært preget av store og omfattende prosesser. En rekke av disse vil fortsette inn i 2014. Blant de områder der vi allerede i løpet av 2013 kan se konkret endring er i etableringen av Statpeds brukermedvirkningssystem (BMU). BMU er valgt som et strategisk grep for å nå etatens mål. Denne strukturen har allerede fra starten av vist seg som en viktig arena for diskusjon og erfaringsutveksling.

Et annet sentralt område der vi allerede etter et år har verdifull erfaring er Statpeds system for søknad om tjenester, vårt såkalte oppdragshåndteringssystem. Det var viktig i interimperioden i 2012 å etablere et oppdragshåndteringssystem som var operativt fra

1. januar 2013 og som sikret «en dør inn» til Statpedes tjenester. Etter et år som nasjonal etat ser vi at det var viktig å prioritere dette arbeidet. Gjennom oppdragshåndteringen og etablering av flerfaglige regioner synliggjøres fordelene ved å arbeide flerfaglig i en nasjonal etat.

I Stortingsmelding nr. 18 uttrykkes det en forventning om en effektiviseringsgevinst på det administrative området. Dette er løst blant annet ved en gjennomgang av eiendomsmassen Statped disponerer, systematisering av IKT-arbeidet, systemer innen personal, lønn og regnskap. På disse feltene har vi kommet langt i 2013.

Statpedes omstillingsperiode strekker seg ut 2016. Det betyr at 2013 er det første av til sammen fire år. Å få arbeide i et fireårsperspektiv med store og omfattende endringsprosesser gir helt unike muligheter. Årsrapporten for 2013 viser at arbeidet med å etablere Statped som en etat er godt i gang, men at vi fremdeles har en betydelig vei å gå på sentrale områder.

Tone Mørk

direktør

Oslo 17.02.14

2 Statped's bidrag til sektormålene

Statped er et statlig virkemiddel for å bidra til å realisere landets utdanningspolitikk. Gjennom sektormålene har Statped fått et viktig samfunnsoppdrag. Statped skal bidra til at barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov gis muligheter til å være aktive deltakere i utdanning, arbeid og samfunnsliv. Statped skal gi tjenester til kommuner og fylkeskommuner, som med utgangspunkt i Lov om barnehager og Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa har ansvaret for å tilby alle en likeverdig, inkluderende og tilpasset opplæring. På bakgrunn av dette har Stortinget fastsatt tre overordnede mål for utviklingen av ett Statped:

- *Statped er en tydelig og tilgjengelig tjenesteyter av spesialpedagogisk støtte til kommuner og fylkeskommuner. Statped gir tjenester både på individ- og system-nivå, og alle kommuner og fylkeskommuner får likeverdig tilgang til Statped's tjenester.*
- *Statped har spisskompetanse innenfor spesialpedagogiske fagområder og bidrar aktivt til kunnskaps- og kompetansespredning på disse områdene.*
- *Statped har en strategi for prioritering av områder for forsknings- og utviklingsarbeid (FoU) og er en samarbeidspart for universitet og høyskoler.*

2.1 Mål for barnehageområdet

Retten til barnehageplass fra ett årsalder har gjort barnehagen til en naturlig og viktig arena for tiltak som kan fremme læring og utvikling også for barn med særskilte behov. Statped har derfor sterkt fokus på barnehagen, som nå er definert som en frivillig start på det obligatoriske skoleløpet. Statped's fokus på tidlig innsats er nært koplet til sektormålene. Hvordan dette er blitt ivaretatt gjennom konkret tjenesteyting, kunnskapsspredning og kompetanseutvikling kan knyttes direkte til de tre aktuelle sektormålene:

- ***Alle barnehager skal være en god arena for lek, omsorg, læring og danning***
Statped har bidratt til dette sektormålet gjennom tiltak i alle regionene innenfor kursvirksomhet, forelesninger i grunn- og videreutdanningene, nettverkssamarbeid med kommuner og PPT, samt deltakelse i og gjennomføring av egne forsknings- og utviklingsprosjekter.
- ***Alle barn skal få delta aktivt i et inkluderende fellesskap***
Dette målet ligger til grunn for de arbeidsformene Statped velger i all tjenesteyting. Statped har bidratt til dette sektormålet primært gjennom individbaserte tjenester i form av utredning og rådgivning / veiledning knyttet til navngitte brukere og konsultasjonstjenester til PPT. Samtidig har utvikling av kartleggingsmateriell og veiledning / kursing i bruken av disse også bidratt til dette sektormålet.

- **Likeverdig og høy kvalitet i alle barnehager**

Statped har en bred kontaktflate i alle regioner. Dette gir Statped innsikt i praksisfeltet. På bakgrunn av denne kunnskapen kan Statped ta initiativ til og bistå med å etablere kommunale / interkommunale nettverk for kunnskapsdeling. På basis av Statpeds avtaler med kommuner og fylkeskommuner, bidrar Statped med hjelp til kartlegging av kompetansebehov i barnehagene, støtte til PP-tjenesten og generelle kurs- og forelesningstilbud til ansatte i barnehagesektoren. Disse ulike formene for kunnskaps-spredning og kompetanseutvikling bidrar til kvalitetsutvikling i sektoren med sikte på mest mulig likeverdige tjenester til barnehagebarn over hele landet.

2.2 Mål for grunnopplæringen

Statpeds arbeid innen grunnopplæringen er forankret i sektormålene på følgende måte:

- **Alle elever som går ut av grunnskolen, skal mestre grunnleggende ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og arbeidsliv.**

Mestring av grunnleggende ferdigheter betraktes som så sentralt at det gjennomsyrrer kompetansemålene for alle fag på alle nivå i opplæringen. For å sikre at alle kommuner har kjennskap til Statpeds tjenestetilbud er det utarbeidet en rammeavtale som inngås med kommuner og fylkeskommuner. I løpet av 2013 er det inngått rammeavtale med 225 av landets kommuner og fire fylkeskommuner. Rammeavtalene skal bidra til å økt kontakt mellom Statped og kommunesektoren.

Statped skal støtte skoleeiere og skoler med å tilrettelegge opplæringen for et større mangfold av elever innenfor rammene av ordinær tilpasset opplæring. Dette gjøres i stor grad gjennom systembaserte tjenester i form av deltakelse i utviklingsprosjekter, kursvirksomhet, utvikling av kartleggings- og veiledningsmateriell og støtte til PP-tjenesten

I tillegg til dette har Statped fokus på elevene som vil trenge spesialundervisning for å få et tilfredsstillende læringsutbytte. Mange av disse elevene blir møtt med for lave forventninger, som ofte fører til unødvendig lav måloppnåelse. I denne sammenheng ytes primært individbaserte tjenester med sikte på alternative forståelser av mål for grunnleggende ferdigheter. Prosjektet «Vi sprenger grenser» vil bidra til dette sektormålet.

Alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring med kompetansebevis som anerkjennes for videre studier eller i arbeidslivet.

Fylkeskommunene har i mindre grad enn kommunene etterspurt tjenester fra Statped. I takt med myndighetenes bekymring for frafallsproblematikken i videregående opplæring

har Statped de siste årene i økende grad fokusert på denne delen av opplæringssystemet. I løpet av 2013 har Statped inngått rammeavtaler med fire av landets fylkeskommuner, og fylkeskommunal PP-tjeneste inngår i flere nettverkssamarbeid mellom Statped og PP-tjenesten. Statped har tatt initiativ til ulike forsknings- og utviklingsprosjekter i samarbeid både med videregående opplæring, NAV, leverandører av ulike arbeidsmarkeds tiltak og studiesteder. Hensikten er å innhente kunnskap om opplæringen og tilpasning til arbeid eller studier.

- ***Alle elever og lærlinger skal oppleve inkludering og mestring.***

Inkludering og mestring er et grunnleggende prinsipp for hele Statpeds virksomhet, og er grunnlaget for all tjenesteyting, alt samarbeid og all form for kunnskapsspredning og kompetanseutvikling.

3 Statpeds oppdrag

Med henvisning til Meld. St. 18 (2010-2011), Oppdragsbrev 26-2011 fra Kunnskapsdepartementet og Prop. 1 S (2012-2013) peker Utdanningsdirektoratet i sitt tildelingsbrev til Statped for budsjettåret 2013 at målet med omstillingen er «*Styrking av flerfaglig profil, endret tjenesteprofil, etablering av nye arbeidsmåter og utvikling av nye samarbeidsformer både innad i Statped og mellom Statped og samarbeidsinstansene.*» Sammen med Stortingets overordnede mål utgjør dette basis for Utdanningsdirektoratets krav til Statped for prioriteringer og aktiviteter for 2013. Utover de konkrete målkravene, er det i kapittel 3, 4.3 og 8.1 i tildelingsbrevet nevnt noen særskilte områder som Statped er bedt om å rapportere på. Det gjelder følgende:

3.1 Systembaserte tjenester – formalisering og avklaring med Fylkesmennene

Statped har etablert et nært samarbeid med Fylkesmennene v/ Utdanningsdirektørene i alle landets fylker, i tillegg til Sametinget v/ opplæringsavdelingen. I hver region er det gjennomført egne møter mellom Statped og Fylkesmennene, fylkesvis eller regionsvis. Flere av møtene har inkludert barnehage- og skoleeier og PP-tjeneste. Noen av møtene har også inkludert UH-sektoren. Hovedtema på disse møtene har vært Statpeds mandat, omorganiseringen, arbeidsformer, tjenesteprofil, samarbeidsstruktur og –avtaler med kommunene og fylkeskommunen. I tillegg har status for spesialpedagogisk kompetanse, utviklingstrekk og behov i den enkelte regionen vært tema. Konkrete samarbeidsprosjekter i regionene har også vært drøftet. Statped nord har sammen med fylkesmennene startet på en kartlegging av kompetansen i PP-tjenesten med utgangspunkt i Nordlandsforsknings evalueringsrapport.

Statped blir invitert inn på de møteplassene som Fylkesmennene har med barnehage- og skoleeiere og PP-tjenesten. I alle regioner har Statped utpekt kontaktpersoner for kommunene i hvert av fylkene eller for klynger av kommuner i regionen.

3.2 SEAD

SEAD er en landsdekkende tjeneste underlagt Statped nord. SEAD gir tjenester til samiske barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov. For å utvikle Statpeds arbeid blant samiske brukere er det startet et strategiarbeid. Arbeidet har som mål å klargjøre organisasjonsformen for SEAD, de spesifikke utfordringene innenfor tjenesteytingen og avklare hvilken kompetanse som trengs for enheten.

SEAD har styrket sin kompetanse siste år ved at to av medarbeiderne har gjennomført master i spesialpedagogikk og ved å ansette en rådgiver på det lulesamiske området.

En flerfaglig samhandling i Statped bidrar til å styrke individrettet tjenesteproduksjon også for samiske brukere.

SEAD utvikler læremidler og kartleggingsmateriell til samiske brukere. Sametinget bidrar med finansiering av dette utviklingsarbeidet. Statped har oversatt flere grunnlagsdokumenter om organisasjonen til de ulike samiske språkene i 2013 for å sikre god informasjonsspredning overfor den samiske befolkningen.

3.3 Opplæringsvirksomhet

3.3.1 Heltidsopplæring

Statped har i 2013 driftet fire skoler. To av disse er i en avviklingsfase. Fra 01.08.2014 vil Statped ha ansvar for de to resterende skolene.

Statpeds skoler rapporterer i tråd med opplæringslovens § 13-10. Skoleeier er Statpeds direktør. Skolenes drift i øvrig er rapportert under delmål 7.

3.3.2 Deltidsopplæring

Vi viser her til rapportering under delmål 7.

3.3.3 Foreldreopplæring i regi av Statped

Foreldreopplæringen har i 2013 i all hovedsak vært avgrenset til fagområdet hørsel. **Se mitt språk** – et tilbud til foreldre til døve og sterkt tunghørte barn som inneholder 40 ukemoduler fordelt på 16 år. Fra 2009 har imidlertid et økende antall foreldre til barn med normal hørsel, men med andre funksjonshemninger deltatt. Det gjelder barn som av andre grunner profitterer på bruk av tegn, de fleste av disse barna har Downs syndrom. Statped tilbyr *Se mitt språk* i Oslo, Trondheim, Stavanger og Bergen. I regionene midt, nord og vest er tilbudet samkjørt med deltidsopplæring til barna. Antall deltakere ligger på omtrent samme nivå som tidligere år. En stor og økende gruppe av deltakerne har minoritetsbakgrunn, noe som krever oversettelse av undervisningsmateriellet til stadig flere språk, bruk av tolk og tolkeutstyr, samt andre tilpasninger av tilbudet. I regi av fagansvarlig for hørsel er det igangsatt en kartlegging og evaluering av dette tilbudet i alle Statped-regionene.

Hør mitt språk - et tilbud til foreldre til hørselshemmede barn 0-6 år med fokus på tale- og språkutvikling. Det består av 120 timers informasjon og lytte- og taletrening fordelt på kursmoduler av 1-2 dagers varighet. Tilbudet gis i alle Statped-regionene med et stabilt deltakerantall. Unntaket er Nordland, der det har vært en økning i søknader etter nedleg-

gingen av det fylkeskommunale tilbudet ved Spesialpedagogisk senter i Nordland. Noen foreldre velger å kombinere dette med enten *Se mitt språk* eller *Norsk med tegnstøtte*.

Norsk med tegnstøtte - et tilbud til foreldre til barn 0-6 år som er tilgjengelig for foreldre til hørende barn med andre funksjonshemninger som har nytte av tegn til tale. Tilbudet innebærer et 30 timers kurs organisert regionalt. Av kapasitetsgrunner har ikke tilbudet vært gitt til brukere i Statped nord.

God start 0-3 - et nytt tilbud beregnet på foreldre til nyoppdagete hørselshemmede barn. Det er et veiledningstilbud med elementer både fra *Se mitt språk*, *Hør mitt språk* og *Norsk med tegnstøtte*. Målet er å gi foreldrene grunnlag for et informert valg av kommunikasjonsform for sitt barn. Det samordnes deretter med de øvrige programmene. Av kapasitetsgrunner har ikke tilbudet vært gitt til brukere i Statped nord.

Nytt av året er at enkelte av tilbudene på hørselssektoren er åpnet for flere brukergrupper enn før, og at det er iverksatt noen enkelttiltak innenfor andre fagområder. Elementer i *Norsk med tegnstøtte* er gitt til faglige nettverk rundt brukere med behov for alternativ / supplerende kommunikasjon (ASK). Videre har man innen de øvrige fagområdene i Statped kartlagt hvilke tilbud som gis innen foreldreopplæring i de ulike regionene. Dette skal danne grunnlag for en mer omfattende foreldreopplæringsmodell i Statped. Med utgangspunkt i en plan utarbeidet av Statped midt i 2011, er det innledet et samarbeid mellom fagavdelingene for syn og sammensatte lærevansker i alle regionene med sikte på at de sporadiske tilbudene knyttet til synsvansker og ASK kan gjøres faste fra 2015.

I tillegg gis det tilbud til foreldre til barn med medfødt døvblindhet sammen med fagpersoner i barnas nettverk. Tilbudet følger barnas kommunikasjonsutvikling og gjennomføres som dagssamlinger 2-3 ganger årlig over flere år. Statped ser behovet for å vurdere foreldreopplæring til barn med andre former for kombinerte syns- og hørselstap.

3.4 Statped som kompetanseutvikler og kompetansespreder

Statped bidrar aktivt i utdanningene ved en rekke av landets UH-institusjoner. Omfanget av denne virksomheten har i 2013 vært relativt omfattende i alle regioner. Bidragene spenner over et bredt spekter av tjenester; informasjon, forelesninger, praksisveiledning, masterveiledning, planlegging av studietilbud og sensur. I noen sammenhenger er også medarbeidere i Statped en integrert del av fagmiljøet i UH-sektoren gjennom kombinerte tilsetninger eller ved utleie i en viss stillingsprosent for en avtalt periode. Tjenestene gis innen både grunnutdanning for barnehagelærere og grunnskolelærere og ulike spesialpedagogiske videreutdanninger. I 2013 har Statped bidratt i utdanningene på ulike måter ved seks av landets universiteter (NTNU, UiO, UiB, UiT, UiN og UiA), 13 av landets høyskoler (HiB, HiBU, HiOA, HiST, HiNT, HiSF, HiT, HiHm, HiL, HiH, HiF, HiSH og NLA) og

tre utenlandske utdanningsinstitusjoner (Århus Universitet, Universitetet i Groningen og Nordens Velfærdscenter)¹.

De ulike Statped-regionene har i 2013 i varierende grad hatt skriftlige samarbeidsavtaler som grunnlag for tjenestene. Statped har tilbudt tjenester til sektoren, men har i 2013 ikke hatt en felles prispolicy på tvers av regioner. Begge deler vil bli prioritert i 2014, slik at Statped også på denne måten gir et likeverdig tilbud over hele landet, og ikke minst at Statped selv kan planlegge og dimensjonere kompetansen på ulike områder i samsvar med de behovene UH-sektoren har for bistand.

3.5 Læremiddel og veiledningsmaterieil

Statped organiserte i 2013 arbeidet med læringsressurser i en egen avdeling: Avdeling for læringsressurser og teknologiutvikling.

I 2013 har arbeidet med utvikling av en strategi for fagområdet startet. Målet er at Statped skal være en aktiv informasjons- og kunnskapsspreder og skal bidra til utvikling og utnyttelse av læringsressurser og velferdsteknologi, som virkemiddel i det spesialpedagogiske arbeid.

En sentral del av arbeidet med læringsressurser har også vært utvikling og produksjon av tilrettelagte læringsressurser med spesiell vekt på læremidler for barn og elever med synsvansker, hørselsvansker og de med behov for alternativt supplerende kommunikasjon.

Totalt har Statped ferdigstilt om lag 250 læremidler i 2013. Gjennom nettbutikken ble det solgt 3200 læringsressurser, det ble lånt ut over 50.000 lydbøker og produsert 450 punktskriftbøker.

Spredning av kunnskap og informasjon

Det er igangsatt et arbeid for systematisk spredning av kunnskap og informasjon, blant annet på statped.no og i fagmiljøene. I utviklingsarbeidet er det igangsatt flere prosjekter der utnyttelse av ny teknologi er sentralt, og i produksjonen arbeides det med mål om mer effektiv utnyttelse av teknologi og distribusjonsformer.

De tidligere kompetansesentrenes bibliotek er slått sammen til ett nasjonalt bibliotek som gir veiledning og formidling om spesialpedagogisk litteratur, forskningsartikler, rapporter,

---

¹ Det kan nevnes at dette flere steder er kombinert med samarbeid om forskningsprosjekter, i tillegg til at FoU-samarbeid også har inkludert andre UH-institusjoner.

nettsteder og databaser m.m. Det er satt i gang en prosess med å gjøre bibliotekets samlinger tilgjengelige for flest mulig gjennom Bibsys.

3.5.1 Produksjon og tilrettelegging av eksamen og tilrettelegging av prøver

I 2013 har Statped tilpasset nasjonale prøver for regning og lesing til tegnspråk for 5 og 8/9 trinn.

For synshemmede er det også tilpasset nasjonale prøver for regning og lesing for 5 og 8/9 trinn.

Det er utviklet og produsert eksamen i tegnspråk fremmedspråk for nivå 1,2, og 3. Eksamen for tegnspråk for grunnskolen og videregående skole er også utviklet og produsert. Eksamen i matematikk for grunnskolen er også tilpasset.

For synshemmede er det tilpasset eksamen for norsk hoved- og sidemål for 10 trinn og engelsk og matematikk for alternative oppgaver for elever som her fritatt for konstruksjon.

For videregående nivå er det laget eksamen for fagene, politikk og menneskerettigheter, psykologi 2, rettslære 2, norsk hovedmål, engelsk fellesfag, samfunnsfaglig engelsk, matematikk S1 og norsk som andrespråk.

Innen syns- og hørselstilpasningene er det også utarbeidet forberedelsesmateriale.

3.6 Etablere samarbeid med aktuelle helseforetak og institusjoner

Barn, unge og voksne med særskilte behov vil ofte motta spesialiserte tjenester både innen helse og opplæring. Det krever samarbeid og samordning mellom Statped og spesialisthelsetjenesten når det gjelder bistand på individnivå. Det er også nødvendig å koordinere innsatsen innen kunnskapsutvikling og spredning. Statped har derfor gjennom flere år lagt vekt på avtalebasert samarbeid med ulike brukergrupper. Avtalene skal bidra til en avklart ansvars- og arbeidsdeling som også kan synliggjøres for brukerne og kommunene. Etter omorganiseringen er Statped inndelt etter de samme regionsgrensene som helseforetakene, og det ligger derfor enda bedre til rette for slike avtaler. Statped avventer nå en nasjonal veileder om samarbeid innen habilitering og opplæring av barn, ungdom og unge voksne, som Utdanningsdirektoratet og Helsedirektoratet i fellesskap er i ferd med å lage. Den vil kunne skape et nyttig grunnlag for likeverdig samarbeid.

En stor del av samarbeidet med helsesektoren er foreløpig ikke avtalebasert, eller basert på avtaler utformet før omorganiseringen og som dermed trenger oppdatering. Statped

tar sikte på i løpet av 2014 å inngå avtale med alle de regionale helseforetakene, samt skriftliggjøre samarbeidet med flere av de operative enhetene under disse.

På regionalt nivå foreligger det ved utgangen av 2013 intensjonsavtaler med Helse Vest RHF og Helse Midt RHF. Utover dette eksisterer det et utstrakt samarbeid mellom ulike helseforetak/institusjoner og Statped over hele landet. Samarbeidet gjelder alle fagområdene og er i mange tilfelle et trepartssamarbeid mellom brukerorganisasjoner, helseforetakene og Statped. Samarbeidet omfatter ulike avdelinger ved Universitetssykehusene, høresentraller / ØNH-leger, Øyeavdelinger / øyeleger, barne- og ungdomspsykiatrien, habiliterings- / rehabiliteringstjenesten, Sunnaas Sykehus HF, Frambu Senter for sjeldne funksjonshemninger, Beitostølen Helsesportsenter, samt kommunale helsestasjoner. Det meste av samarbeidet er knyttet til individbaserte tjenester og felles FoU-prosjekter.

Tiltaket «Straks» innen hørsel og syn, sikrer at Statped koples inn når det umiddelbart etter at det er konstatert et hørsels- eller synstap. Dette er et viktig bidrag til målet om tidlig innsats. I tillegg er det på mange fagområder regionalt samarbeid med NAV Hjelpe midler og NAV Arbeidsrådgivning. I 2013 er det utformet en rammeavtale på nasjonalt nivå med NAV Hjelpe midler og tilrettelegging.

Gjennom Statpeds system for oppdragshåndtering er det i 2013 etablert en enhetlig praksis for tjenesteyting til helsesektoren. I tiden som kommer vil retningslinjene bidra til en mer enhetlig og tydelige praksis, der oppgave – og ansvarsfordeling vil utvikles. Dette er likevel fortsatt et område der det er behov for tydelige avtaler og et samarbeid på overordnet nivå, både med helseforetakene og spesifikke fagmiljøer.

Statped deltar i referansegruppen for Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne diagnoser (NKSD), noe som bidrar positivt i prosessen mot en mer enhetlig praksis.

3.7 Informasjonsstrategi

3.7.1 Kommunikasjon - organisering

Kommunikasjonsarbeidet i Statped er organisert i en stabsfunksjon til direktør og regiondirektører. Arbeidet koordineres og ledes nasjonalt og er foruten de overordnede styringsdokumentene forankret i en vedtatt kommunikasjonsstrategi som omfatter etatens samlede kommunikasjonsarbeid.

3.7.2 Statpeds kommunikasjonskanaler

Statped har i 2013 en felles visuell profil som sikrer at etaten framstår enhetlig i alle sammenhenger.

Statpeds kommunikasjonsarbeid er basert på en bred målgruppetenkning. Dette innebærer at informasjon om Statped skal tilrettelegges og gjøres godt tilgjengelig for samarbeidspartnere, og for brukere med ulike faglige og funksjonelle forutsetninger.

Eksternwebben statped.no er Statpeds primære og viktigste kommunikasjonskanal. For 2014 vil det foreligge tall for trafikken på statped.no på årsbasis. I løpet av 2013 har det vært arbeidet med å tilpasse informasjonen på statped.no til den nye organisasjonen. Det er også startet opp et større arbeid for å utvikle et mer strømlinjeformet og enhetlig nettsted innholdsmessig. I 2013 har det særlig vært lagt vekt på å synliggjøre Statpeds arbeid innen området «Læringsressurser og teknologiutvikling» på en bedre måte.

StatpedMagasinet er en videreutvikling av det tidligere «Rom for læring». Mottakere av magasinet er som tidligere samtlige skoler og barnehager i landet i tillegg til en rekke enkeltpersoner og organisasjoner. For å øke relevansen og gi overføringsverdi for skoler og barnehager har det vært lagt vekt på reportasjer som er praksisnære. Magasinet er utviklet på basis av et eget strateginotat for å sikre relevans og aktualitet til magasinet. StatpedMagasinet utkom i 2013 med to nummer.

I 2013 har sosiale medier blitt prioritert som et strategisk verktøy for å nå ut til store leser- og brukergrupper. Dette arbeidet viser at sosiale medier har et betydelig potensial for at Statped skal kunne nå både brukergrupper og samarbeidspartnere.

Det har i 2013 blitt produsert noe generelt informasjonsmateriell i Statped. Dette har vært ulike mindre brosjyrer til både intern («Til deg som er ansatt i Statped») og ekstern (korte informasjonshefter) bruk.

Ut ifra målet om å gjøre omstillingsarbeidet best mulig kjent blant Statpeds brukergrupper, har det i 2013 blitt arbeidet med å få omtale i ulike brukerorganisasjoners kommunikasjonskanaler. Det har likeledes vært arbeidet i noen grad med generelle presseoppslag og leserinnlegg.

Arbeidet med internkommunikasjon har i stor grad vært sentrert rundt organisatoriske og omstillingsrelevante aktiviteter og prosesser for å sikre god informasjonsflyt og involvering.

3.8 Statpeds samarbeidsformer

Statped er en av flere aktører som skal bidra til helhetlige tjenester for barn, unge og voksne med særskilte behov. Dette stiller krav til gode samarbeidsmodeller med kommuner/fylkeskommuner og alle de ulike instansene som bistår dem i deres ansvar. I tillegg skal et samlet Statped bidra til nødvendig kunnskapsutvikling og – spredning gjen-

nom samarbeidsavtaler med UH-sektoren. Samarbeid med UH-sektoren om utdanning og samarbeid med helseforetakene er omtalt i punktene 3.4 og 3.6.

En sentral begrunnelse for omstillingen av Statped var at brukere og kommuner / fylkeskommuner over hele landet skal tilbys likeverdige, spisskompetente og tverrfaglige tjenester fra Statped. Dette stiller krav til gode samarbeidsmodeller innad i Statped.

På denne bakgrunn har Statped i 2013 hatt fokus på etablering av rammeavtaler med kommuner og fylkeskommuner (se punkt 4.1.3) og på utvikling av interne nettverk og samarbeidsarenaer på tvers av regioner og fagområder. Det siste er koordinert av fagansvarlige for de respektive fagområdene ved hovedkontoret. Det er etablert nasjonale fagnettverk bestående av fagansvarlige, avdelingsledere og seksjonsledere med sikte på samordnet utvikling av fagområdet og utnytting av kompetanse på tvers av regioner. Videre er det etablert fagnettverk på tvers av fagområder, eksempelvis innen ASK og ervervet hjerneskade, og innen programmet «*Vi sprenger grenser*».

Det kan også nevnes at det er etablert tverrfaglige team for oppfølging av interkommunale samarbeidsavtaler som skal dekke hele spekteret av tjenester. Det viktigste grepet med sikte på tverrfaglig tjenesteyting, er imidlertid etablering av et felles og samlet regime for søknadsbehandling (se p. 4.1.1).

For Statped som samlet organisasjon er de ukentlige direktørmøtene vesentlige. Statped direktør, regiondirektørene og avdelingsdirektør for læringsressurser drøfter i fellesskap alle sider ved organisasjonens drift og utvikling. Enkelte samlinger er også avsatt til strategidiskusjoner for spesielt å sikre utviklingsfokus. Her deltar også avdelingsdirektørgruppen ved hovedkontoret.

Samarbeid mellom Statped og brukerorganisasjonene synes å ha funnet sin form i 2013 med basis i retningslinjer for brukermedvirkning i Statped. Det er et nasjonalt brukerråd for Statped og brukerråd i alle regionene i 2013. Dette er aktive fora som gir nødvendige innspill i omstillingsarbeidet. I tillegg er det etablert faglige samarbeidsråd for hvert av de seks fagområdene i Statped. Disse samarbeidsrådene ledes av fagansvarlig for det aktuelle fagområdet, og består av fagavdelingsledere og representanter for brukerorganisasjoner innen fagområdet.

Etablerte samarbeidsrelasjoner til enkelte brukergrupper i forbindelse med tjenesteutvikling og kompetanseutviklingsprosjekter finansiert av Extra-stiftelsen er videreført.

3.9 Utvikling av strategi for veiledning og støtte til kommuner i opplæringen av døvblinde / personer med kombinerte syns- og hørselsvansker

Statped har rammeavtale med Helse Nord om tjenester til døvblinde. Statpeds fagavdelinger for døvblindhet/kombinerte syns- og hørselsvansker inngår også i Nasjonal kompetansetjenester for døvblinde. Dette arbeidet rapporteres til Helse Nord og evalueres årlig. Tjenestene er spesifisert i årlige ytelsesavtaler.

Fagansvarlig for fagområdet har i 2013 i nært samarbeid med de respektive fagavdelingene i sørøst og vest utarbeidet en strategi for veiledning og støtte i arbeidet med opplæring av personer med døvblindhet/kombinert syns- og hørselshemming. Strategien er et viktig styringsdokument for utviklingen av fagfeltet, samtidig som det skal kommunisere Statpeds tjenester utad. Det arbeides med å operasjonalisere de ulike målene i strategien. Dette arbeidet ferdigstilles i løpet av høsten 2014. Arbeidet skal evalueres og videreutvikles våren 2015. Det er viktig at Statped har høy spesialpedagogisk kunnskap og kompetanse på døvblindeområdet. Denne kunnskapen skal dokumenteres, videreutvikles og spres. I dag er det ingen institusjon i Norge eller i Norden som har en slik oppgave, noe som underbygger betydningen av dette arbeidet. Fagavdelingen arbeider tverrfaglig og i nært samarbeid med andre nasjonale og internasjonale døvblindfaglige miljøer.

Et helhetlig livsløpsperspektiv legges til grunn for tjenesteytingen og kompetanseutviklingen.

4 Statpeds mål og prioriteringer i 2013

4.1 Delmål 1: Enhetlig oppdragshåndtering gjennom «en dør inn» - prinsippet

4.1.1 Implementere og innføre enhetlig prosedyre for oppdragshåndtering

Felles retningslinjer for oppdragshåndtering i Statped ble innført 01.01. 2013. Retningslinjene ivaretar prinsippet om «en dør inn» til Statpeds tjenester. Retningslinjene for oppdragshåndtering bidrar til å utvikle Statped som en tydelig og tilgjengelig tjenesteyter av spesialpedagogisk støtte til kommuner og fylkeskommuner.

Retningslinjene skal sikre at behandling av søknader håndteres på en effektiv og enhetlig måte som bidrar til likeverdige tjenester til hele landet, i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og styringsdokumenter. Med oppdragshåndtering menes hele prosessen fra forarbeid før søknad, og søknadsbehandlingen med tilhørende vedtak frem til søknads-tjenesten er avsluttet. Retningslinjene for oppdragshåndtering omfatter søknader om individbaserte- og systembaserte tjenester samt henvisninger fra helsesektoren der det finnes avtaler.

I tillegg til å implementere retningslinjene i 2013 ble de revidert allerede andre halvår i 2013. Dette ble gjort parallelt med en standardisering av maler til bruk i oppdragshåndteringen. Reviderte retningslinjer og felles maler ble tatt i bruk fra 1.1. 2014.

Som en del av utviklingen av et enhetlig system for oppdragshåndtering er det i løpet av 2013 etablert en mer enhetlig praksis i bruken av det elektroniske fagadministrasjonssystemet Fabris. Det er foretatt en tilpasning av systemet til ny organisasjonsmodell og til fagavdelingenes struktur, noe som skal bidra til at registrering av søknader på individ – og systemnivå skjer mer enhetlig en tidligere. Det har vært fokusert på opplæring og informasjon til alle involverte parter i tjenesteytingen, slik at registrering av søknader skjer på samme måte i hele Statped. Langt på vei er det skjedd en stor forbedring på dette området i 2013. Ved utgangen av 2013 kan vi se en enhetlig registrering av søknader i alle fire regionene. Dette gir et godt grunnlag for mer nøyaktige rapporter og en mer nyansert innsikt i søknadsbehandlingen i hele Statped.

Det har i 2013 vært fokus på søknadsbehandling knyttet til individsaker. Det er gjennomført en «opprydding» i fagadministrasjonssystemet når det gjelder systemsaker, og i tiden som kommer vil dette være en prioritert oppgave, slik at tjenester både på individ – og systemnivå sikres en enhetlig registrering og behandling.

I hver region er det et regionalt flerfaglig oppdragsmøte (RFO) bestående av oppdragsansvarlig, direktør og alle fagavdelingsledere. Her blir alle søknader med få unntak drøftet før saksansvar tildeles. Slik vil mange saker – både individ- og systembaserte – kunne løses i fellesskap av fagpersoner fra ulike avdelinger. Videre er det med sikte på et likeverdig tilbud over hele landet etablert et nasjonalt flerfaglig oppdragsmøte (NFO) som ledes fra hovedkontoret og består av oppdragsansvarlige fra alle regioner og representanter for fagansvarlige. Her drøftes saker som krever utveksling av kompetanse på tvers av regioner, samt saker av prinsipiell karakter. Målet er å sikre lik søknadsbehandling, likeverdig tilgang på tjenestene, flerfaglig vurdering og god utnyttelse av Statpeds faglige kompetanse i organisasjonen som helhet.

Statpeds fag- og tjenesteprofil (punkt 4.2.1) vil beskrive de tjenester som gis innen det enkelte fagområde og et enhetlig system for oppdragshåndtering er således et avgjørende element for at type tjeneste, innholdet og kvalitet også sikres i et enhetlig og flerfaglig perspektiv, uavhengig av region.

Tilbakemeldingene fra regionene i Statped er entydige i vurderingen av at retningslinjer for oppdragshåndtering er implementert og fungerer i tråd med målsettingen.

4.1.2 Sikre involvering av PP – tjenesten i forbindelse med individbaserte oppdrag, gjennom kommuneavtaler

Nye felles retningslinjer for oppdragshåndtering sikrer at PP-tjenesten er involvert i de individbaserte oppdragene da rutinene legger til grunn at søknadene skal være fremmet gjennom PP-tjenesten. For oppdrag knyttet til «tidlig innsats» har helsetjenesten anledning til å søke tjenester/etablere samarbeid med Statped. I disse tilfellene etableres det kontakt med PP-tjenesten i etterkant.

I enkelte tilfeller signaliserer PP-tjenestene at de ikke har ressurser til å være involvert der Statped yter tjenester direkte til enkeltelever. Dette vurderer Statped som problematisk fordi det reduserer muligheten for kompetansebygging. Slike problemstillinger diskuteres med kommunene, blant annet i forbindelse med inngåelse av rammeavtaler .

4.1.3 Inngå rammeavtaler med alle kommuner

Når det gjelder samarbeid med kommuner og fylkeskommuner, har Statped i løpet av 2013 inngått rammeavtale med 225 av landets kommuner og 5 fylkeskommuner. Rammeavtalene bidrar til å få satt Statped på agendaen i kommunene både på administrativt og politisk nivå .

- Statped nord har avtale med 42 kommuner og en fylkeskommune.
- Statped midt har avtale med 53 kommuner og en fylkeskommune.

- Statped vest har avtale med en fylkeskommune og 62 kommuner.
- Statped sørøst har avtale med to fylkeskommuner og 68 kommuner.

Alle fire regioner har utsett kontaktpersoner for alle kommuner og fylkeskommuner. Det er også gjennomført opplæring i rollen som kontaktperson. Noen enkeltstående kommuner og fylkeskommuner har gitt tilbakemelding om at de ikke ønsker å signere avtale på bakgrunn av oppfordring fra KS.

4.1.4 Utvikling av informasjonsmaterieil til skoler og barnehager i 2013

Se punkt 3.7 om informasjonsstrategi

4.2 Delmål 2: Likeverdig tilgang til tjenestene

4.2.1 Statped skal i løpet av 2013 ha utarbeidet en tjenesteprofil

Det er i løpet av 2013 utarbeidet en fag- og tjenesteprofil for Statped. Dokumentet vil bli endelig ferdigstilt primo 2014. Tjenesteprofilen er utarbeidet i tråd med føringer gitt i Meld St 18 (2010 – 2011) og tildelingsbrevet fra Utdanningsdirektoratet til Statped for 2013. Tjenesteprofilen vil danne grunnlag for informasjon til skole – og barnehageeiere og samarbeidspartnere som universiteter, høgskoler og helseinstitusjoner.

Fag- og tjenesteprofilen beskriver hvilke fagområder Statped gir tjenester innen, og hvordan fagkompetansen skal brukes, som skissert i meldingen. Statped er en del av opplæringssektoren og skal i tillegg bygge all faglig virksomhet på prinsipper som tidlig innsats, tilpasset opplæring og inkludering. Fag- og tjenesteprofilen beskriver Statped som tjenesteyter, kunnskapsutvikler og kunnskapsspreder, forankret i forskningsbasert kunnskap som i et helhetlig dynamisk perspektiv skal bidra til ny kunnskap og ny og forbedret praksis.

Statpeds fremste virkemiddel er de ansatte og deres spisskompetanse, evnen til å formidle og evnen til å benytte kompetansen i praksis. Statped skal utvikle høy spesialpedagogisk kompetanse og formidle oppdatert og vitenskapelig basert kunnskap. Statped er organisert i flerfaglige regioner, som vil ha varierende tilgang på spisskompetanse innen Statpeds seks fagområder, ervervet hjerneskade, døvblindhet/kombinert sansetap, hørsel, sammensatte lærevansker, språk/tale, syn. Det vil derfor være nødvendig å sikre at regionene får tilgang på spisskompetanse som er tilgjengelig i organisasjonen.

Etablering av flerfaglige regioner skal sikre at kompetansen blir likeverdig tilgjengelig i alle regioner. Innen små fagområder der det ikke er realistisk å forvente at samtlige regioner kan ivareta fagansvaret, etableres det landsdekkende ansvar der alle regioner får tilgang.

Statpeds tjenester skal gjenspeile de behov kommuner og fylkeskommuner har for spesialpedagogisk bistand. Nasjonale satsinger som «Vi sprenger grenser» og «Strategi for etter- og videreutdanning av PP – tjenesten», bidrar til å utvikle tjenestene i et samarbeid med de aktørene som er tjenestemottakere. I tillegg skal Statped på eget initiativ bidra på opplæringsområdet i kommuner og fylkeskommuner, og der det vil være viktig å iverksette aktiviteter. Statpeds pro-aktive rolle vil i tiden som kommer bli mer framtrædende. Ny kunnskap om behov for tjenester vil være basert på rammeavtalene med kommunene, samarbeid med Fylkesmennene og kunnskap fra Fabris (eget fagsystem). Dette vil omfatte både innhold, fagområder og arbeidsformer.

4.3 Delmål 3: Videreutvikle systemrettet arbeid og bidra til kompetanseutvikling i kommuner og fylkeskommuner

4.3.1 Statped skal i løpet av 2013 inngå avtaler med kommuner og fylkeskommuner på systemnivå, der f.eks. kompetanseheving vil være tema.

Utforming av konkrete samarbeidsavtaler med kommuner og grupper av kommuner er videreført i 2013. Slike avtaler involverer skoleeier, PPT, skoler og barnehager, og i noen sammenhenger også andre kommunale etater, spesialisthelsetjeneste eller UH-sektor. Avtalene er basert på en helhetlig vurdering av kompetansebehov, inneholder konkrete tiltak og danner grunnlag for årlige aktivitetsplaner for samarbeidet. Situasjonen ved årsslutt 2013 oppsummeres:

- I Statped vest er det ved utgangen av 2013 inngått 9 slike avtaler. Dette er operativt samarbeid. I tillegg forberedes ytterligere 9 samarbeidsavtaler. Dette innebærer et strategisk samarbeid med samtlige 85 kommuner i regionen, og 3 fylkeskommuner.
- I Statped midt er det inngått 11 ulike kommunale og interkommunale samarbeidsavtaler, som til sammen inkluderer 36 kommuner og en fylkeskommune, samtidig som man har startet samarbeid med ytterligere 6 kommuner. I alle disse samarbeidsavtalene står samarbeid med og kompetanseheving for PP-tjenesten sentralt. I regionen er det etablert 3 ledernetverk som inkluderer 86 kommuner.
- I Statped nord er det etablert tre ulike ledernetverk og fagnettverk med PP-tjenesten som til sammen inkluderer 58 kommuner, hvorav to av nettverkene allerede er operative. Det er også inngått avtale med Midt-Troms regionråd om kompetansehevingstiltak. Tiltaket omfatter 8 kommuner.
- I Statped sørøst er det i 2013 i gang syv ulike kompetansehevingstiltak for grupper av kommuner. Samarbeidene inkluderer til sammen 23 kommuner.

4.3.2 Statped skal bidra i å utarbeide en etter – og videreutdanningsstrategi for PP – tjenesten.

Statped mottok 31.10. 2013 Oppdragsbrev nr.: S 06-13 fra Utdanningsdirektoratet. Oppdragsbrevet legger føringer for hvordan «Strategi for etter og videreutdanning i PPT» (SEVU–PPT) skal gjennomføres. Utdanningsdirektoratet har det overordnede ansvaret for strategien. Universiteter og høyskoler har ansvar for utvikling og gjennomføring av etter- og videreutdanningstilbudene, mens fylkesmennene vil få ansvar for tildeling av midler til vikarutgifter og fordeling av midler til etterutdanning på prioriterte områder. Statped har tilsatt en egen prosjektleder som blir sentral i dette arbeidet.

Statped har ansvar for å etablere, lede og gjennomføre regionale nettverkssamlinger i alle Statped-regionene, samt å planlegge, gjennomføre og lede årlige nasjonale nettverkskonferanser, dessuten tilby etterutdanning på oppdrag fra kommuner og fylkeskommuner. Det er etablert en nasjonal prosjektgruppe og utkast til prosjektplan er oversendt fra Statped til Utdanningsdirektoratet.

På bakgrunn av oppdragsbrev datert 31.10.13 har Statped i alle regioner foretatt nødvendige forberedende aktiviteter med sikte på tiltak fra 2014. Oppdraget innebærer en stor samordningsutfordring når både Statped, Fylkesmennene og utvalgte UH-instanser har ansvar for ulike bidrag i SEVU-PPT. I tillegg står kompetanse i systemrettet arbeid sentralt i programmet, og dette ligger innenfor mandatet til Nasjonalt senter for læringsmiljø og atferdsforskning, som også har PPT som målgruppe for sin virksomhet. Statped vil derfor ta initiativ til nødvendige avklaringer med dem i forbindelse med tiltaksutforming innenfor SEVU-PPT. Samtidig som en avventer en avklaring på Utdanningsdirektoratets rolle som koordinerende instans.

Statped har i alle regioner hatt møter med representanter for fylkesmennene. På noen av møtene har også PP-tjenesten og skoleeier deltatt. Ulike organiseringsmåter for aktuell etterutdanning i fylkene og regionene har vært tema. Det er et klart prinsipp for Statped at dette må håndteres ut fra regionale forhold, samtidig som organiseringen i størst mulig grad sees i sammenheng med allerede etablerte samarbeidsstrukturer og møteplasser mellom Statped og kommunene. På bakgrunn av søknader fra kommunene sammenholdt med allerede inngåtte avtaler om kompetanseutvikling i PP-tjenesten, vil man i hver region konkret se hvilke tema og emner som etterspørres.

For å møte det aktuelle kompetansebehovet, kan det være aktuelt å samarbeide på tvers av Statped-regioner. Det er oppnevnt en koordinator i hver region, som til sammen utgjør en koordinerende gruppe for SEVU-PPT i Statped. Gruppen vil blant annet kunne ta hånd om slike problemstillinger. Samtidig må disse etterutdanningstiltakene sees i sammenheng med UH-sektorens tilbud om videreutdanning innenfor SEVU-PPT, og Stat-

peds bidrag inn i disse. Det framstår som en tilleggsutfordring at UH-ansvaret i denne sammenheng ikke er fordelt på alle regionene. Statped avventer utspill fra NTNU, som har det koordinerende ansvaret for UH-sektorens del av programmet.

4.3.3 Statped skal bidra i arbeidet med å implementere satsingen «Vi sprenger grenser»

Programmet «Vi sprenger grenser» skal bidra til å øke forventningene, bevisstheten og kompetansen om læring og utvikling til barn og elever med store sammensatte lærevansker og utviklingshemninger. Slik skal deres faglige og sosiale utbytte i barnehage og skole økes. Statped mottok Oppdragsbrev nr.: S 04-13 fra Utdanningsdirektoratet 04.07.2013. Oppdragsbrevet skisserte føringer for hvordan «Vi sprenger grenser» skal gjennomføres. Oppdraget består av fire deler, gjennomføring av pilot på barnehagenivå, foreldrenivå og skolenivå, samt en følgeevaluering. Skolepiloten skal gjennomføres i «grunnskole». Med grunnskole forstår man barne- og ungdomsskole. Pilotene ble startet opp høsten 2013 og ferdigstilles i løpet av høsten 2014. Pilotene utvides videre slik at de blir en integrert del av Statpeds virksomhet i 2017. Det er opprettet nasjonal styringsgruppe og prosjektgruppe, samt regionale prosjektgrupper.

Det er inngått avtale om følgeevaluering knyttet til pilotene. Avtalepart er NTNU Samfunnsforskning AS.

4.4 Delmål 4: Statped har utarbeidet regionale kompetanseoversikter i samarbeid med kommunene (regionene)

Kommunene utarbeider selv kompetanseoversikter og dette vil ikke være en naturlig del av Statpeds virksomhet. Statped vil imidlertid kunne yte bistand til kommuner som ønsker bistand til kartleggingsarbeidet. Utover dette er det naturlig at kartlegging er en naturlig del av forberedelsene ved inngåelse av samarbeidsavtaler ved systemrettede tjenester.

4.5 Delmål 5: Tjenesteproduksjonen opprettholdes på et tilfredsstillende nivå

Som beskrevet har Statped i 2013 innført nye rutiner for oppdragshåndtering. Dermed har praksis i registrering av søknader og henvisninger endret seg. Vi kan med sikkerhet si at selve søknadsprosessen, fra søknad er kommet inn til vedtak er fattet og tjeneste innvilget, nå har en bedre kvalitet i tjenesteproduksjonen enn tidligere. Dette skyldes blant annet lik bruk av maler, felles praksis vedrørende dokumentasjon og grunnlag for søknader. Ved i tillegg å tilpasse Statpeds fagadministrasjonssystem Fabris, ser vi en bedret kvalitet i registrering av våre tjenester.

Likevel ser vi at det gjenstår arbeid med å sikre helt lik praksis i alle de fire regionene. Det kan være forhold knyttet til hvordan tjenester skal telles og registreres som blir viktige avklaringer i tiden som kommer. Et eksempel på en slik avklaring er om kurs er registrert som ett kurs både når det er gitt som en kursdag og når det er et kurs som gis i flere moduler over flere måneder.

I brev fra Statped til Utdanningsdirektoratet datert 6.11.2013, «Tildelingsbrev 2013 årsrapportering og styringsdata», redegjøres det for om at kvaliteten på statistikken medfører en del usikkerhet, som igjen vil påvirke muligheten til sammenligning av årene 2012 og 2013 når det gjelder tjenesteproduksjon.

I oversikten under har vi likevel trukket ut noen av nøkkeltallene fra statistikken:

Tjenestekode:	Antall 2012:	Antall 2013:
11 Utredning	3607	4586
12 Rådgivning/veiledning	5370	5381
81 Søknad om individbaserte tjenester	2122	1968
82 Søknad om systembaserte tjenester	143	303

Sett i lys av at registreringspraksis i 2013 er innskjerpet, vurderer vi at tjenesteproduksjonen er opprettholdt på et tilfredsstillende nivå. Det er særlig interessant å registrere antallet saker der en søknad oversendes fra en region til en annen. Totalt er dette 135 saker (se vedlegg) Dette kan være en effekt av opprettelse av de flerfaglige regionene og et nasjonalt system for oppdragshåndtering i praksis, der regionene bruker etatens samlede kompetanse.

Totalt for tjenesteproduksjonen kan det ikke sies å være en generell økning i ventetider, men det er en tendens at det innen fagområdet språk/tale er noe økt ventetid. Fag- og tjenesteprofilen for Statped vil i tiden som kommer bidra til å tydeliggjøre hvilke tjenester og i hvilke omfang tjenester skal gis innen fagområdene. Dette vil påvirke søknadsmengde og i tillegg bidra til å tydeliggjøre Statpeds ansvar i forhold til andre tjenesteleverandører, som eksempelvis helsesektoren.

I Statped nord er det i 2013 registrert et høyere antall leverte tjenester enn i 2012.

4.6 Delmål 6: Avklart samarbeid mellom Statped og universitet og høyskoler

Vi viser til punkt 3.4

4.7 Delmål 7: Skoler og deltidsopplæring

Statped er skoleeier for A.C. Møller skole i Trondheim, Hunstad skole i Bergen, Skådalen skole for døvblinde i Oslo og Skådalen skole for hørselshemmede i Oslo. Skolene drives i henhold til lov og forskrift.

I vedlegg 2 vises antall heltids- og deltidselever ved skolene høsten 2013.

Det er for Skådalen skole for døvblinde utarbeidet et forslag til målgruppe, inntaksreglement, skoletilbud og antall elevplasser, oversendt Utdanningsdirektoratet 01.12.2013.

4.7.1 Heltidsopplæring:

Statped har ansvar for at skolenes opplæringstilbud er i tråd med opplæringslovens bestemmelser. Det arbeides med å utvikle felles og forbedrede kvalitetsvurderingssystemer i Statped for å sikre god måloppnåelse.

Elevene gis muntlige og skriftlig underveis- og sluttvurderinger i tråd med vurderingsforskriften. Likeså benyttes eksempelvis nasjonale prøver, kartleggingsprøver og andre læringsstøttende prøver for å samle informasjon om elevenes læringsutbytte og som grunnlag for lærernes oppfølgingsarbeid. For de elevene som har individuelle opplæringsplaner, blir det utarbeidet årsrapporter. Brukerundersøkelser er ikke gjennomført på alle skolene. Det er lav svarprosent for de brukerundersøkelser som er gjennomført. Skolene skal sikre gode overganger mellom de forskjellige utdanningsnivåene. Skolene har på bakgrunn av elevsammensetningen, noe ulik tilnærming. Alle skolene har rutiner for samarbeid mellom henholdsvis barnehage- skole, ungdomsskole-videregående skole.

Statped er barnehageeier for barnehagen ved A.C.Møller skole. Barnehagen har tilbud til 26 barn, hvorav 8 er hørselshemmede. Den er organisert i to avdelinger. Barnehagen er en knutepunktbarnehage for hørselshemmede barn og drives med tilskudd fra Trondheim kommune. I tillegg har barnehagen et deltidstilbud for barn som følger sine foreldre på kurs i Statped midt. Barnehagen gir et tospråklig tilbud på norsk og norsk tegnspråk og arbeider med tale og lyttetrening med barn som har behov for det.

Barnehagen innberetter opplysninger til kommunen og Kunnskapsdepartementet om bruken av offentlige tilskudd og foreldrebetaling.

4.7.2 Deltidsopplæring

Statped gir tilbud om deltidsopplæring på Hunstad skole i region Statped vest, A.C. Møller skole i region Statped midt, i Holmestrand (tidligere Nedre Gausen kompetansesenter) og på Skådalen skole for hørselshemmede i region Statped sørøst. Elever tilhørende region Statped nord, har fått deltidsopplæring ved A.C.Møller.

Statped har fått i oppdrag å utvikle en modell for styrket deltidsopplæring organisert som en alternativ opplæringsarena. Statped har startet dette arbeidet og ny deltidsmodell implementeres innen 01.08.2014.

4.7.3 Avvikling av skoler

Statped arbeider med avviklingen av Hunstad skole i Bergen og Skådalen skole for hørselshemmede i Oslo. Disse skal være endelig avviklet innen 31.07.13. Statped har startet en omstillingsprosess for personalet ved de to skolene. Gjennomføringen og kriterier ble drøftet med de tillitsvalgte i oktober 2013, og det ble gjennomført kartleggingssamtaler med berørte ansatte innen utgangen av november.

Ved Hunstad skole i Bergen har sju ansatte vikariater som utløper ved skoleårets slutt. Videre blir sju lærere overført til Bergen kommune i tråd med avtalen inngått mellom Staten og Bergen kommune. De resterende ansatte på Hunstad skole og alle ansatte på Skådalen skole, totalt 28, deltok i kartleggingssamtaler. Disse vil innen utgangen av januar få en foreløpig beslutning, med varsel om endring av stilling. Deretter gis de ansatte mulighet til å komme med merknader til dette før det tas en endelig beslutning medio april 2014.

Det er inngått avtale med Bergen kommune v/Nattland skole om å overta opplæringstilbudet for nåværende og framtidige elever som har, og ville ha hatt, behov for heltidstilbud ved Hunstad skole.

4.8 Delmål 8 Effektivisering av Statped

Statped startet i interim perioden et arbeid med å vurdere hvordan organisasjonen kan drive mest mulig effektivt. Det tiltaket som vil gi størst mulighet til reduksjon av kostnader er større grad av samlokalisering i robuste fagmiljøer som samles på færre steder enn hva som er tilfellet i dag. Staten tar utgangspunkt i at vi skal være lokalisert på 13 steder i tråd med Meld. St.18. I 2013 er det gjennomført kartlegginger og mulighetsvurderinger for å nå dette målet.

I tillegg er administrative funksjoner, som lønn, regnskap, IKT og personaladministrasjon flyttet fra de 4 regionene og er nå organisert som landsdekkende tjenester. Avtaler om innkjøp gjennomgås for å sikre best mulig vilkår på innkjøp av produkter og tjenester for Statped.

Ny helhetlig oppdragshåndtering vurderes også som et effektiviseringstiltak, se punkt 4.1.1.

Arbeidet med effektivisering ses på som en kontinuerlig oppgave for organisasjonen.

Statped har deltatt i Utdanningsdirektoratets arbeid med å utarbeide resultatindikatorer for organisasjonen. Å utvikle og vurdere effektivitetsindikatorer har vært en del av dette arbeidet.

4.9 Delmål 9 God internkontroll

Som tidligere rapportert, vil etaten bruke internkontrollrutiner fra tidligere parallelt med at nye rutiner utarbeides. Nye rutiner er ikke implementert til 1. oktober, men implementeres fortløpende som de utvikles. For å utarbeide et helhetlig system for internkontroll har etaten utpekt en prosessleder og ansvarlige for de ulike delprosessene. Det er utarbeidet en plan for arbeidet som vil pågå gjennom hele omstillingsperioden. Prioriteringsrekkefølgen til de ulike delprosessene er gjort på bakgrunn av risikovurderinger. Arbeidet er i rute i henhold til planen. Arbeidet med å utarbeide en overordnet policy for internkontroll er startet og parallelt med dette oppdateres rutiner og retningslinjer. Statped deltar i internkontrollnettverket i regi av DFØ for å delta i gode diskusjoner med andre statlige organisasjoner og sikre at vi hele tiden oppdaterer egen kompetanse på området.

Det er på bakgrunn av mottatt hovedinstruks og egen risikovurdering utarbeidet en intern instruks for økonomiforvaltningen i etaten. Denne er tilgjengelig for alle medarbeidere gjennom etatens intranett.

Statped har i 2013 prioritert internkontroll i forbindelse med etatens tjenesteleveranser til brukere. Det er fra 1. januar 2013 innført et felles system for oppdragshåndtering (se punkt 5.1).

For styring av etaten ble det utarbeidet interne mål med utgangspunkt i tildelingsbrevet fra Utdanningsdirektoratet og Meld. St 18. Tildelingsbrevet til enhetene fastsatte mål, delegerte fullmakter og beskrev rapporteringsrutiner. Alle enheter har på bakgrunn av tildelingsbrevet utarbeidet virksomhetsplaner. Rapporteringen fra enhetene skjer i forkant av tertialrapporteringen til Utdanningsdirektoratet. Direktør gjennomfører styringsdialoger med regiondirektørene og rektorene ved hver tertialrapportering.

I tildelingsbrevene gis fullmakter for ledere. Disse kan skriftlig delegeres videre, og utgjør grunnlaget for den fullmaktsmatrise som benyttes i etatens økonomisystem.

I løpet av 2013 har vi fortsatt å utvikle virksomhetsstyringen blant annet med en universelt utformet felles mal for virksomhetsplanlegging for 2014. Arbeidet med utvikling av organisasjonens virksomhetsstyring vil fortsette i hele omstillingsperioden og vil blant annet tilpasses behov som avdekkes i arbeidet med å videreutvikle internkontrollen.

5 Egne oppdragsbrev

I tildelingsbrev fra Utdanningsdirektoratet til Statped for 2013 presiseres det at det første tildelingsbrevet til et samlet Statped ikke kunne være uttømmende. Ytterligere oppdragsbrev / bestillinger måtte derfor påregnes i løpet av året. I etterkant har Statped mottatt flere oppdragsbrev med egne krav til rapportering, disse er kort omtalt under respektive delmål i denne samlede årsrapporten.

5.1 Oppdragsbrev nr. S 03-13: Tiltak for tegnspråk i grunnopplæringen. Utarbeide detaljplaner for 4 pilotprosjekter for tegnspråk. Gjennomføre de 4 pilotene.

Det er utarbeidet en overordnet plan for oppdraget i juni 2013. Det er etter dette laget en detaljert plan for de fire pilotene med utgangspunkt i innspill fra de deltagende skolene, Nattland og Nordahl Grieg i Bergen, Sagvåg skole på Stord og Bø barnehage på Radøy. Det er etablert både overordnet styringsgruppe for prosjektet og arbeidsgrupper for hver enkelt av pilotene. Vi viser til planlagt møte om prosjektet.

5.2 Oppdragsbrev nr. S 01-13:

Iverksette en styrket deltidsopplæring i Statped fra senest 01.08.2014 – omtales under delmål 7.

5.3 Oppdragsbrev nr. S 04-13:

«Vi sprenger grenser» – gjennomføring av piloter knyttet til barnehage, skole og foreldreopplæring, samt følgeevaluering knyttet til pilotene – omtales under delmål 3.

5.4 Oppdragsbrev nr. S 06-13:

«Strategi for etter – og videreutdanning av ansatte i PPT 2013 – 2018». – omtales under delmål 3.

6 Generelle rapporteringskrav i staten

Det er stilt generelle krav til alle statlige organisasjoner om rapportering på prioriterte mål for staten og samfunnet. Disse kravene er omtalt i dette kapitlet.

6.1 Likestilling

Statped ønsker at arbeidsstyrken i størst mulig grad skal gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Det er derfor et personalpolitisk mål å oppnå en balansert alders- og kjønns-sammensetning. Det er også et mål for Statped å rekruttere personer med minoritetsbakgrunn, utenlandsk opprinnelse og personer med nedsatt funksjonsevne.

I Statped er det 01.01.2014 825 ansatte, 615 kvinner og 210 menn. Menn utgjør 25 % og kvinner 75 % av de ansatte. Mennene i Statped har en gjennomsnittslønn på ltr. 59 kvinnene har en gjennomsnittslønn på ltr. 57. På ledernivå er 59 % kvinner og 41 % menn. I tabellen under vises gjennomsnittlig lønnstrinn knyttet til stillingskode og kjønn.

Stillingskode	Snitt LTR	Snitt ltr kvinner	Snitt ltr menn	Antall personer
0795 Spesialpsykolog	65	64	67	12
0962 Adjunkt	50	53	53	21
0963 Adjunkt m/opprykk	56	56	54	36
0966 Lektor	62	62	63	10
0968 Internatassistent	31	32	29	7
1003 Avdelingsleder	69	70	70	48
1065 Konsulent	45	47	44	27
1130 Renholder	37	36	38	16
1203 Fagarb.m/fagbrev	37	36	42	8
1363 Seniorrådgiver	54	53	54	17
1364 Seniorrådgiver	63	63	64	279
1407 Avdelingsleder	70	71	67	14
1408 Førstekonsulent	49	48	50	49
1434 Rådgiver	59	49	56	149

I 2013 var det totalt 1740 søkere til ulike stillinger i Statped. 63 ble ansatt. De som ble ansatt i Statped hadde følgende fordeling på kjønn, alder mm:

Total	63
Menn	6
Kvinner	57
Under 21 år	0
21-25 år	5
26-30 år	13
31-35 år	5
36-40 år	7
41-45 år	12
46-50 år	9
51-55 år	6
56-60 år	5
61-65 år	1
over 65 år	0
Utenlandsk opprinnelse	1
Funksjonshemming	0
Fortrinnsrett	0

For alle stillinger i Statped skal følgende tekst være med i kunngjøringen:

«Den statlige arbeidsstyrken skal i størst mulig grad gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Det er derfor et personalpolitisk mål å oppnå en balansert alders- og kjønns-sammensetning og rekruttere personer med minoritetsbakgrunn og personer med ned-satt funksjonsevne.»

For offentlige anbud som Statped kunngjør er universell utforming et krav. Det vil være tilfeller der vi ikke vil kunne sikre produkter som tilfredsstillende dette for det ligger utenfor vår kontroll, og i disse tilfellene vurderes hensiktsmessigheten. Det ikke satt i gang eller vedtatt ekstraordinære likestillingstiltak i Statped i løpet av 2013.

6.2 IA-avtalen og sykefravær

Statped har en stor andel medarbeidere med redusert funksjonsevne, spesielt knyttet til syn og hørsel. Etaten anser disse medarbeiderne som en viktig ressurs. Tilrettelegging for disse medarbeiderne vies mye oppmerksomhet, med sikte på å beholde dem som medarbeidere.

Gjennomsnittsalderen i etaten er cirka 52 år, og det ble i 2013 rekruttert 6 medarbeidere over 56 år. Det er også en bevissthet knyttet til det å beholde den kompetansen etaten har bygget opp over flere år. Eksempelvis ble det arrangert seniorkurs, samt at utstrakt bruk av videokonferanse skal hindre unødig reisevirksomhet.

Det ble i 2013 rekruttert 1 medarbeider av utenlandsk opprinnelse.

Sykefraværet i Statped var på 6,65 % i 2013. Fraværet var høyere i første halvår enn i annet halvår, henholdsvis 7,1 % og 6.1 %. Fraværet var høyere for deltidsansatte enn for heltidsansatte, og høyere for kvinner enn for menn. Fravær over 16 dager var 4,27 %, og fravær over 8 uker 2,99 %. Statped anser at det ikke er unaturlig at en etat i omstilling vil kunne ha et noe høyere sykefravær som følge av omstillingen, men at informasjon og medvirkning har medvirket til at fraværet gikk noe ned i løpet av året.

6.3 HMS

I 2013 har vi begynt en gjennomgang av eksisterende rutiner i etaten, med sikte på å definere beste praksis, og å etablere et felles HMS-rammeverk for hele organisasjonen. Første versjon av dette rammeverket skal leveres 1. mai 2014. Denne leveransen vil omfatte en HMS-håndbok og relevante prosedyrer, rutiner og skjemaer. I tillegg vurderes det også å lage et hefte for brannsikkerhet. Dette arbeidet er en del av etatens arbeid med å videreutvikle internkontrollen.

Det er etablert AMU nasjonalt og i alle regioner, samt hovedverneombud og lokale verneombud.

6.3.1 Rutiner for oppfølging av ansatte og elever etter alvorlige hendelser

Statped har etablert en nasjonal kriseberedskapsplan, som også omfatter regionene. Denne definerer omsorgsteam, enten i regi av egne ansatte og/eller i samarbeid med kommunene. Det er avdekket noen mangler knyttet til implementering av eksisterende plan, og planen er under revisjon.

Alle skolene har egne beredskapsteam som skal mobiliseres ved spesielle hendelser.

6.3.2 Medarbeiderundersøkelse

Medarbeiderundersøkelse skal gjennomføres våren 2014, med igangsetting i uke 12. Prosess for å anskaffe undersøkelse er startet. Det er tatt høyde for å gjenta medarbeiderundersøkelsen våren 2015, 2016 og 2017.

6.4 Læringer

Statpeds ledelse har vurdert muligheten for å ta imot læringer i Statped. Statped stiller seg positive til å ta imot to læringer, under den forutsetning at vi kan sikre en god veileder til disse lærlingene slik at de kan fullføre og oppnå fagbrev. Aktuelle fag er barne- og ungdomsarbeider, kjøkken og kantine, IKT og kontor.

Statped vil vurdere læringer innenfor andre områder når omstillingsfasen er avsluttet i 2016.

6.5 Geografisk fordeling av statlige arbeidsplasser

Melding til Stortinget nr. 18 nevner 13 steder i landet som Statped skal være lokalisert i fremtiden. Statped har i et eget eiendomsprosjekt vurdert om intensjonene i Meldingen til Stortinget kan oppfylles. Det er etablert en prosjektorganisasjon (eiendomsprosjektet) som har som oppgave å foreslå fremtidige kontorsteder for Statped. Forslagene som er presentert har til hensikt å styrke tjenestetilbudet gjennom å etablere robuste fagmiljø med fler- og tverrfaglig kompetanse. Det er også sett på bemanningsfaktoren i forhold til befolkningen.

Per 31.12.2013 var Statped lokalisert på de samme kontorstedene som ved starten av 2013, og det jobbes med en plan for å realisere den fremtidige strukturen.

6.6 Samfunnssikkerhet og beredskap

Det er etablert en kriseberedskapsorganisasjon som omfatter både nasjonalt og regionalt nivå. Det er i 2013 ikke gjennomført kriseøvelser, men dette planlegges for 2014. Statped hadde i mai et branntilløp på et kontorsted, og dette medførte at kriseorganisasjonen ble mobilisert. Evalueringen av hendelsen avdekket ikke svakheter i kriseberedskapsorganisasjonen.

Statped startet høsten 2013 opp et arbeid med å etablere et helhetlig og etatsdekkende rammeverk for internkontroll. I dette arbeidet vil vi gå gjennom og eventuelt revidere eller utvikle rutiner for samfunnssikkerhet og beredskap. Overordnet sett vurderer vi at Statped er en virksomhet med lav risiko knyttet til sikkerhet og beredskap og eventuelle eksterne trusler.

6.6.1 Grunnsikring

Statped har i tillegg til leieavtaler med Statsbygg, også leieavtaler med andre utleiere. Hovedregelen for sistnevnte er at Statped deler lokaler med andre leietakere. I disse tilfellene står utleier for grunnsikring, slik som brannalarmer, adgangskontroll og så videre.

I de tilfeller hvor vi leier fra Statsbygg er vi som hovedregel eneste leietaker, og vi har i disse tilfellene egne avtaler knyttet til grunnsikring.

6.6.2 Brann og evakueringsrutiner

Brannsikring består dels av alarmer med direkte varsling til brannvesen, og dels av varsling innen lokalene. Varsling innen lokalene omfatter blant annet lysvarsling/blink for døve der bygget omfatter funksjoner hvor vi har hørselshemmede brukere eller hvor vi har egne ansatte som er hørselshemmede. Vi har også sengevibratorer for døve i boenheter.

Overrisslingsanlegg/automatisk slukkesystem finnes kun i enkelte lokasjoner. Alle lokasjoner har øvrig slukkemateriell (slanger, brannslukkingsapparater i tekniske rom). På flere lokasjoner finnes det branntepper.

Noen lokasjoner har rutiner for forebyggende tiltak knyttet til brann- og eksplosjonsfare, men vi har ikke slike rutiner ved alle lokasjoner. Dette vil systematiseres i det pågående internkontrollarbeidet.

Alle lokasjoner har rutiner til bruk ved brann, og det gjennomføres øvelser i henhold til krav. På lokasjoner hvor Statped er eneste leietaker gjennomfører etaten selv øvelser. På lokasjoner som vi deler med andre, er det utleier som arrangerer øvelser. Det er ikke gjennomført øvelser på alle slike lokasjoner i 2013. Samtlige rutiner skal gjennomgås i løpet av etableringen av et helhetlig rammeverk for internkontroll. Her vil spesielt ansvar for besøkende ved kurs o.l. gjennomgås ved alle lokasjoner.

6.6.3 Adgangskontroll

Ved de store lokasjonene er det besøksprotokoll eller annen adgangskontroll. Små lokasjoner hvor vi ikke avholder kurs eller annen utadrettet virksomhet har som hovedregel ikke besøksprotokoll eller annen adgangskontroll. Ved lokasjoner hvor adgangskort benyttes er det tatt i bruk systemer for logging av ankomst/bruk av kort. Vi har til nå ikke stilt krav til bruk av synlige adgangsbevis, hverken for egne ansatte eller besøkende. Ved noen kontorsteder er dette innført som lokal praksis. Det er utvidet sikring av spesielle rom av typen tekniske rom o.l..

6.6.4 Sikring av inventar og informasjon

Sikring av inventar er gjennomført i form av skallsikring. Statped har elektronisk arkiv med rollestyrt tilgang. Dokumenter (brev og saksmapper), i de tilfeller der slike oppbevares i papir, er sikret i låsbare skap og/eller rom. Etaten startet høsten 2013 en total registrering av kunst og andre verdigjenstander i etatens eie. Etaten er også i ferd med å innføre UniFlow-løsning på alle større kontorsteder, slik at utskrifter ikke kommer på avveie.

Det er fysisk sikring av spesialrom med IKT-utstyr (servere osv.) og adgangskontroll med kortlesere/koder til disse. Kun personell med tjenstlige behov har tilgang til slike rom.

6.6.5 Planer for alternativ lokalisering/annen kontinuitetsplanlegging

Det foreligger ikke eksplisitte planer for alternativ lokalisering utover at hver enkelt ansatt som måtte berøres av en stedlig relokalisering kan ta i bruk hjemmekontor med ekstern pålogging via VPN. Spesielt i Osloregionen er det muligheter for midlertidig bruk av annet kontorsted, men slike muligheter finnes kun i avgrenset omfang. Når det gjelder alternativ lokalisering av skolevirksomheten, så finnes det ikke konkrete planer. Skolen for døvblinde på Skådalen anses som så vidt spesiell at alternativ lokalisering vil være henimot umulig på grunn av behov for fysisk tilrettelegging.

6.6.6 Informasjonssikkerhet

Statped har i perioden etter 01.01.13 ikke implementert endringer som har ført til forandringer i risiko for brudd på informasjonssikkerheten. Som en del av arbeidet med helhetlig internkontroll planlegges det å gjennomgå informasjonssikkerheten. Etaten har dokumentasjon som skal benyttes videre inntil reviderte håndbøker m.m. foreligger.

6.7 Miljøledelse

Statped har ingen spesifikke miljøutfordringer i virksomheten. Det har i 2013 vært et fokus på å benytte videokonferanser fremfor fysiske reiser, og det ble foretatt investeringer i 2013 for å øke kapasiteten. Utviklingen fra 2012 til 2013 viser at antall samtaleminutter ikke har endret seg vesentlig, men at antallet samtaler (oppkoblinger) har økt med ca 25% fra 2012 til 2013.

Vi viser også til miljørapportering avlagt juni 2013. Fra og med 2014 vil Statped rapportere miljø i statens fellesdatabase som driftes av Difi.

6.8 Etske retningslinjer

Det er utarbeidet etiske retningslinjer for Statped som skal gjelder for hele etaten, der statens felles retningslinjer er lagt til grunn. Hver enkelt enhet i Statped skal arbeide med forankring og sikre at det skapes en felles forståelse for disse.

6.9 Varslingsrutiner

Statped har utarbeidet egne rutiner for varsling om kritikkverdige forhold i virksomheten. Rutinene er utarbeidet på bakgrunn av FADs retningslinjer for utarbeiding av lokale varslingsrutiner. Rutinene ligger tilgjengelig for alle ansatte på Statped's intranett på portal for HR og er gjort kjent og tas bl.a opp på informasjonsmøter.

Rutinene inneholder saksgang for varsling linja og har følgende hovedpunkter:

- At virksomheten skal ha en åpen kultur der det er akseptert å ta opp bekymring og å reise kritikk. De ansatte må vite hvordan de kan ta opp kritikk på en konstruktiv måte, og Statpeds verdigrunnlag, etiske retningslinjer og ledelsespraksis bygger opp under dette.
- At ledere tar imot medarbeidere som varsler om kritikkverdige forhold på en ordentlig måte. Kritikk må tas på alvor, og det skal umiddelbart ryddes opp i kritikkverdige forhold. Viser det seg at kritikken er ubegrunnet, må den som fremmer denne, få en ordentlig forklaring. Ledelsen har også ansvar for å følge opp den eller de som det blir varslet om.
- Ledere og tillitsvalgte sørger for at varslere ikke blir utsatt for negative reaksjoner.

6.10 Offentlige anskaffelser

Det er i 2013 startet et arbeid med å systematisere Statpeds avtaleportefølje i et eget avtaleforvaltningssystem i tillegg til arkivsystemet. Det vil våren 2014 bli utarbeidet en plan som synliggjør hvilke innkjøp som skal gjøres nasjonalt og hvilke kjøp som kan gjøres regionalt. Terskelverdien i regelverket om offentlige anskaffelser, vil være grunnleggende for alle anskaffelser. Det vil være et hovedprinsipp at felles, nasjonale avtaler for anskaffelser, herunder også rammeavtaler inngås sentralt.

Kontrakts- og eiendomsforvaltningen styres og ledes fra hovedkontoret.

Det er i 2013 gjennomført en totalgjennomgang av alle Statpeds leieforhold. Det er en målsetting å redusere kostnader og antall leide kvadratmeter. Det er etablert en prosjektorganisasjon (eiendomsprosjektet) som har som oppgave å foreslå fremtidige kontorsteder for Statped, samt å lage plan for gjennomføring av reduksjon av arealer. I dette arbeidet inngår reforhandling av eksisterende leieavtaler.

6.11 Videre bruk av offentlige data

Statpeds interne dataproduksjon er knyttet til individ- og systembaserte tjenester. Data fra dette anses ikke å utgjøre en samfunnsmessig verdi, og det største volumet er taushetsbelagt. Data produseres og lagres i et format som kan gjøres tilgjengelig for andre etater etter noe bearbeiding.